

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY

klasy IV, V i VI szkoły podstawowej

język mniejszości narodowej niemieckiej

do programu „Deutsch in meiner Welt”
Reforma26 „Kompas Jutra”

Autorka programu i opracowania
Maria Gołąbek

Rybnik 2026

1. Założenia oceniania

Kryteria łączą wymagania nowej podstawy programowej dla klas IV–VI z progresją przyjętą w programie „Deutsch in meiner Welt”. Odnoszą się do wiedzy i umiejętności ucznia oraz jakości wykonanego działania, a nie do cech osobowości, samej frekwencji ani porównywania ucznia z innymi.

- W każdym dziale ocenie mogą podlegać: środki językowe, rozumienie, mówienie i reagowanie, pisanie i przetwarzanie, kultura i tożsamość oraz osiągnięcia ujawnione podczas doświadczeń edukacyjnych i projektów.
- Najważniejsza jest skuteczność komunikacji i realizacja celu. Błędy są oceniane adekwatnie do klasy; nie obniżają automatycznie oceny, jeżeli nie zakłócają przekazu.
- Ocena celująca nie wymaga realizowania treści spoza programu. Oznacza szczególnie pełne, samodzielne, elastyczne i twórcze opanowanie wymagań przewidzianych dla danej klasy.
- Uczeń nie musi wykazać wszystkich osiągnięć w jednym zadaniu. Ocena klasyfikacyjna wynika z wielu różnorodnych dowodów uczenia się zgromadzonych w czasie.
- Wymagania stosuje się z uwzględnieniem rozpoznanych potrzeb, dostosowań oraz zróżnicowanego poziomu biegłości uczniów, także ich kontaktu z językiem niemieckim w domu.
- W projekcie lub doświadczeniu edukacyjnym ocenia się konkretne osiągnięcia: użycie języka, rozumienie treści kulturowych, wykonany produkt, współpracę według kryteriów, odpowiedzialność za rolę i refleksję. Nie ocenia się samej obecności ani deklarowanego zaangażowania.

2. Zasada kumulatywności

Wymagania mają charakter kumulatywny: uczeń otrzymujący ocenę wyższą opanował również osiągnięcia opisane dla ocen niższych w zakresie potrzebnym do realizacji zadania. Określenia „samodzielnie”, „z pomocą”, „większość informacji” i „spójnie” należy zawsze odnosić do celu, jawnych kryteriów sukcesu oraz materiału właściwego dla danej klasy.

3. Wymagania na poszczególne oceny – klasa IV

Poziom wprowadzający. Typowy poziom złożoności: bardzo krótkie wypowiedzi; pojedyncze zdania lub krótkie wypowiedzi złożone z 2–4 prostych zdań; silne oparcie na kontekście, materiale wizualnym i poznanym wzorze.

Ocenę dopuszczającą (2) otrzymuje uczeń, który:

- **Słownictwo i struktury językowe:** rozpoznaje niewielki zakres najczęściej używanych słów, zwrotów i podstawowych struktur; odtwarza je według wzoru i przy stałym wsparciu; liczne błędy znacznie utrudniają, ale nie zawsze uniemożliwiają przekaz
- **Rozumienie wypowiedzi ustnych i pisemnych:** rozumie pojedyncze znane słowa, bardzo proste polecenia oraz jedną podstawową informację, gdy wypowiedź jest krótka, powtórzona i wsparta obrazem, gestem lub objaśnieniem Materiał jest bardzo krótki, wyraźny i dotyczy bezpośrednio znanych spraw.
- **Mówienie i reagowanie:** podejmuje próbę najprostszej komunikacji; odpowiada pojedynczym słowem, zwrotem albo bardzo prostym zdaniem; korzysta z ramy wypowiedzi, banku słów i pomocy nauczyciela Oczekiwana wypowiedź może opierać się na modelu i składać z kilku prostych zdań.
- **Pisanie i przetwarzanie wypowiedzi:** uzupełnia lub odtwarza bardzo prosty tekst według wzoru; przekazuje przynajmniej jedną wymaganą informację; liczne błędy znacznie utrudniają zrozumienie Formy obejmują m.in. podpis, kartkę, zaproszenie, prosty opis, plan lub krótką wiadomość.
- **Kultura, tożsamość i teksty kultury:** z pomocą rozpoznaje pojedyncze omawiane symbole, zwyczaje, miejsca, postacie lub teksty związane z kulturą mniejszości niemieckiej
- **Doświadczenia edukacyjne, współpraca i sprawczość:** przy bezpośrednim ukierunkowaniu podejmuje proste działanie, wykonuje element przydzielonego zadania i korzysta z zaproponowanej formy wsparcia

Ocenę dostateczną (3) otrzymuje uczeń, który:

- **Słownictwo i struktury językowe:** zna część podstawowego słownictwa i stosuje najprostsze struktury głównie według wzoru; buduje proste komunikaty; liczne błędy częściowo utrudniają komunikację
- **Rozumienie wypowiedzi ustnych i pisemnych:** rozumie najprostsze polecenia, ogólny sens bardzo krótkiej wypowiedzi i część informacji podanych wprost; korzysta z powtórzenia, ilustracji, słownika lub pytań pomocniczych Materiał jest bardzo krótki, wyraźny i dotyczy bezpośrednio znanych spraw.
- **Mówienie i reagowanie:** odpowiada krótką frazą lub pojedynczymi zdaniami; uczestniczy w dialogu opartym na modelu i przekazuje część wymaganych informacji, choć potrzebuje zachęty i czasu na przygotowanie Oczekiwana wypowiedź może opierać się na modelu i składać z kilku prostych zdań.
- **Pisanie i przetwarzanie wypowiedzi:** tworzy bardzo krótki tekst według wzoru; zawiera część kluczowych informacji; podejmuje prostą próbę przekazania informacji z ilustracji, tabeli lub tekstu Formy obejmują m.in. podpis, kartkę, zaproszenie, prosty opis, plan lub krótką wiadomość.
- **Kultura, tożsamość i teksty kultury:** rozpoznaje i podaje podstawowe informacje o wybranych elementach kultury, tradycji rodzinnej, regionu lub poznanego tekstu kultury
- **Doświadczenia edukacyjne, współpraca i sprawczość:** z pomocą wykonuje jasno określoną część zadania, współpracuje według podanych zasad i wskazuje jeden element wykonany poprawnie albo wymagający poprawy

Ocenę dobrą (4) otrzymuje uczeń, który:

- **Słownictwo i struktury językowe:** stosuje większość wymaganego słownictwa i najczęstsze struktury; buduje na ogół zrozumiałe zdania; błędy czasem nieznacznie utrudniają, ale nie uniemożliwiają komunikacji
- **Rozumienie wypowiedzi ustnych i pisemnych:** rozumie ogólny sens krótkich wypowiedzi i większość podstawowych informacji; zazwyczaj samodzielnie wyszukuje informacje podane wprost, czasem korzysta z powtórzenia lub słownika Materiał jest bardzo krótki, wyraźny i dotyczy bezpośrednio znanych spraw.

- **Mówienie i reagowanie:** uczestniczy w prostym dialogu i tworzy krótką wypowiedź na znany temat; przekazuje większość wymaganych informacji, choć może mówić z wahaniem i czasem potrzebować podpowiedzi. Oczekiwana wypowiedź może opierać się na modelu i składać z kilku prostych zdań.
- **Pisanie i przetwarzanie wypowiedzi:** tworzy krótki tekst według znanego planu; zawiera większość wymaganych informacji; błędy nie przekreślają sensu; z pomocą przetwarza prostą informację. Formy obejmują m.in. podpis, kartkę, zaproszenie, prosty opis, plan lub krótką wiadomość.
- **Kultura, tożsamość i teksty kultury:** rozpoznaje i opisuje większość omawianych elementów kultury, tradycji i lokalnego dziedzictwa; podejmuje proste porównanie lub wyraża opinię.
- **Doświadczenia edukacyjne, współpraca i sprawczość:** wykonuje uzgodnioną część zadania, współpracuje z grupą, prezentuje prosty efekt pracy i na podstawie wskazówki wprowadza poprawę.

Ocenę bardzo dobrą (5) otrzymuje uczeń, który:

- **Słownictwo i struktury językowe:** poprawnie i adekwatnie stosuje niemal cały wymagany zasób słownictwa i struktur; samodzielnie dobiera poznane środki do typowej sytuacji; nieliczne błędy nie utrudniają komunikacji.
- **Rozumienie wypowiedzi ustnych i pisemnych:** rozumie ogólny sens, intencję i niemal wszystkie wymagane informacje w krótkich wypowiedziach ustnych, pisanych i multimodalnych; właściwie stosuje poznane strategie. Materiał jest bardzo krótki, wyraźny i dotyczy bezpośrednio znanych spraw.
- **Mówienie i reagowanie:** samodzielnie uczestniczy w rozmowie i tworzy logiczną, spójną wypowiedź; zadaje pytania, adekwatnie reaguje i mówi zrozumiale; nieliczne błędy nie zakłócają przekazu. Oczekiwana wypowiedź może opierać się na modelu i składać z kilku prostych zdań.
- **Pisanie i przetwarzanie wypowiedzi:** tworzy uporządkowany, zrozumiały tekst odpowiedni do celu; zawiera wszystkie kluczowe informacje i poprawnie przekazuje prostą informację z tekstu, nagrania, tabeli lub ilustracji. Formy obejmują m.in. podpis, kartkę, zaproszenie, prosty opis, plan lub krótką wiadomość.
- **Kultura, tożsamość i teksty kultury:** poprawnie opisuje poznane tradycje, miejsca, wydarzenia i teksty kultury; dostrzega ich znaczenie dla rodziny, regionu lub wspólnoty i okazuje szacunek różnym perspektywom.
- **Doświadczenia edukacyjne, współpraca i sprawczość:** rzetelnie współplanuje i realizuje swoją część działania, współpracuje, prezentuje efekt, korzysta z informacji zwrotnej i dokonuje rzeczowej samooceny według kryteriów.

Ocenę celującą (6) otrzymuje uczeń, który:

- **Słownictwo i struktury językowe:** bardzo sprawnie, elastycznie i adekwatnie stosuje wymagany zasób środków językowych; samodzielnie łączy poznane elementy w nowych sytuacjach objętych programem; drobne błędy nie wpływają na skuteczność przekazu.
- **Rozumienie wypowiedzi ustnych i pisemnych:** samodzielnie rozumie sens, intencję i istotne szczegóły krótkich materiałów właściwych dla danej klasy; selekcionuje, porządkuje lub porównuje informacje i świadomie dobiera strategie. Materiał jest bardzo krótki, wyraźny i dotyczy bezpośrednio znanych spraw.
- **Mówienie i reagowanie:** swobodnie jak na poziom danej klasy inicjuje i podtrzymuje rozmowę; tworzy spójną, uporządkowaną wypowiedź, dopytuje, wyjaśnia lub krótko uzasadnia oraz trafnie dostosowuje język do sytuacji. Oczekiwana wypowiedź może opierać się na modelu i składać z kilku prostych zdań.
- **Pisanie i przetwarzanie wypowiedzi:** samodzielnie tworzy spójny tekst zgodny z celem, formą i odbiorcą; świadomie redaguje go po informacji zwrotnej; skutecznie przetwarza informacje z prostych źródeł. Formy obejmują m.in. podpis, kartkę, zaproszenie, prosty opis, plan lub krótką wiadomość.
- **Kultura, tożsamość i teksty kultury:** trafnie wyjaśnia związki między językiem, historią rodzinną, regionem, kulturą i tożsamością; interpretuje proste teksty kultury, formułuje własne stanowisko i prezentuje je z szacunkiem.
- **Doświadczenia edukacyjne, współpraca i sprawczość:** samodzielnie planuje lub współplanuje działanie, proponuje twórcze rozwiązania, odpowiedzialnie realizuje rolę, wspiera pracę grupy i wykorzystuje refleksję do wyznaczenia kolejnego celu.

4. Wymagania na poszczególne oceny – klasa V

Poziom rozwijający. Typowy poziom złożoności: krótkie dialogi i wypowiedzi złożone zwykle z 4–6 zdań; samodzielne użycie znanych środków językowych; wyszukiwanie kilku informacji i proste porównywanie.

Ocenę dopuszczającą (2) otrzymuje uczeń, który:

- **Słownictwo i struktury językowe:** rozpoznaje niewielki zakres najczęściej używanych słów, zwrotów i podstawowych struktur; odtwarza je według wzoru i przy stałym wsparciu; liczne błędy znacznie utrudniają, ale nie zawsze uniemożliwiają przekaz
- **Rozumienie wypowiedzi ustnych i pisemnych:** rozumie pojedyncze znane słowa, bardzo proste polecenia oraz jedną podstawową informację, gdy wypowiedź jest krótka, powtórzona i wsparta obrazem, gestem lub objaśnieniem Materiał obejmuje krótkie teksty użytkowe, kulturowe i literackie oraz kilka informacji do wyszukania.
- **Mówienie i reagowanie:** podejmuje próbę najprostszej komunikacji; odpowiada pojedynczym słowem, zwrotem albo bardzo prostym zdaniem; korzysta z ramy wypowiedzi, banku słów i pomocy nauczyciela Oczekiwana jest kilkuzdaniowa wypowiedź, proste porównanie oraz samodzielniejszy udział w dialogu.
- **Pisanie i przetwarzanie wypowiedzi:** uzupełnia lub odtwarza bardzo prosty tekst według wzoru; przekazuje przynajmniej jedną wymaganą informację; liczne błędy znacznie utrudniają zrozumienie Formy obejmują m.in. opis, wiadomość, zaproszenie, notatkę, prostą relację i tekst do projektu.
- **Kultura, tożsamość i teksty kultury:** z pomocą rozpoznaje pojedyncze omawiane symbole, zwyczaje, miejsca, postacie lub teksty związane z kulturą mniejszości niemieckiej
- **Doświadczenia edukacyjne, współpraca i sprawczość:** przy bezpośrednim ukierunkowaniu podejmuje proste działanie, wykonuje element przydzielonego zadania i korzysta z zaproponowanej formy wsparcia

Ocenę dostateczną (3) otrzymuje uczeń, który:

- **Słownictwo i struktury językowe:** zna część podstawowego słownictwa i stosuje najprostsze struktury głównie według wzoru; buduje proste komunikaty; liczne błędy częściowo utrudniają komunikację
- **Rozumienie wypowiedzi ustnych i pisemnych:** rozumie najprostsze polecenia, ogólny sens bardzo krótkiej wypowiedzi i część informacji podanych wprost; korzysta z powtórzenia, ilustracji, słownika lub pytań pomocniczych Materiał obejmuje krótkie teksty użytkowe, kulturowe i literackie oraz kilka informacji do wyszukania.
- **Mówienie i reagowanie:** odpowiada krótką frazą lub pojedynczymi zdaniami; uczestniczy w dialogu opartym na modelu i przekazuje część wymaganych informacji, choć potrzebuje zachęty i czasu na przygotowanie Oczekiwana jest kilkuzdaniowa wypowiedź, proste porównanie oraz samodzielniejszy udział w dialogu.
- **Pisanie i przetwarzanie wypowiedzi:** tworzy bardzo krótki tekst według wzoru; zawiera część kluczowych informacji; podejmuje prostą próbę przekazania informacji z ilustracji, tabeli lub tekstu Formy obejmują m.in. opis, wiadomość, zaproszenie, notatkę, prostą relację i tekst do projektu.
- **Kultura, tożsamość i teksty kultury:** rozpoznaje i podaje podstawowe informacje o wybranych elementach kultury, tradycji rodzinnej, regionu lub poznanego tekstu kultury
- **Doświadczenia edukacyjne, współpraca i sprawczość:** z pomocą wykonuje jasno określoną część zadania, współpracuje według podanych zasad i wskazuje jeden element wykonany poprawnie albo wymagający poprawy

Ocenę dobrą (4) otrzymuje uczeń, który:

- **Słownictwo i struktury językowe:** stosuje większość wymaganego słownictwa i najczęstsze struktury; buduje na ogół zrozumiałe zdania; błędy czasem nieznacznie utrudniają, ale nie uniemożliwiają komunikacji

- **Rozumienie wypowiedzi ustnych i pisemnych:** rozumie ogólny sens krótkich wypowiedzi i większość podstawowych informacji; zazwyczaj samodzielnie wyszukuje informacje podane wprost, czasem korzysta z powtórzenia lub słownika Materiał obejmuje krótkie teksty użytkowe, kulturowe i literackie oraz kilka informacji do wyszukania.
- **Mówienie i reagowanie:** uczestniczy w prostym dialogu i tworzy krótką wypowiedź na znany temat; przekazuje większość wymaganych informacji, choć może mówić z wahaniem i czasem potrzebować podpowiedzi Oczekiwana jest kilkudzaniowa wypowiedź, proste porównanie oraz samodzielniejszy udział w dialogu.
- **Pisanie i przetwarzanie wypowiedzi:** tworzy krótki tekst według znanego planu; zawiera większość wymaganych informacji; błędy nie przekreślają sensu; z pomocą przetwarza prostą informację Formy obejmują m.in. opis, wiadomość, zaproszenie, notatkę, prostą relację i tekst do projektu.
- **Kultura, tożsamość i teksty kultury:** rozpoznaje i opisuje większość omawianych elementów kultury, tradycji i lokalnego dziedzictwa; podejmuje proste porównanie lub wyraża opinię
- **Doświadczenia edukacyjne, współpraca i sprawczość:** wykonuje uzgodnioną część zadania, współpracuje z grupą, prezentuje prosty efekt pracy i na podstawie wskazówki wprowadza poprawę

Ocenę bardzo dobrą (5) otrzymuje uczeń, który:

- **Słownictwo i struktury językowe:** poprawnie i adekwatnie stosuje niemal cały wymagany zasób słownictwa i struktur; samodzielnie dobiera poznane środki do typowej sytuacji; nieliczne błędy nie utrudniają komunikacji
- **Rozumienie wypowiedzi ustnych i pisemnych:** rozumie ogólny sens, intencję i niemal wszystkie wymagane informacje w krótkich wypowiedziach ustnych, pisanych i multimodalnych; właściwie stosuje poznane strategie Materiał obejmuje krótkie teksty użytkowe, kulturowe i literackie oraz kilka informacji do wyszukania.
- **Mówienie i reagowanie:** samodzielnie uczestniczy w rozmowie i tworzy logiczną, spójną wypowiedź; zadaje pytania, adekwatnie reaguje i mówi zrozumiale; nieliczne błędy nie zakłócają przekazu Oczekiwana jest kilkudzaniowa wypowiedź, proste porównanie oraz samodzielniejszy udział w dialogu.
- **Pisanie i przetwarzanie wypowiedzi:** tworzy uporządkowany, zrozumiały tekst odpowiedni do celu; zawiera wszystkie kluczowe informacje i poprawnie przekazuje prostą informację z tekstu, nagrania, tabeli lub ilustracji Formy obejmują m.in. opis, wiadomość, zaproszenie, notatkę, prostą relację i tekst do projektu.
- **Kultura, tożsamość i teksty kultury:** poprawnie opisuje poznane tradycje, miejsca, wydarzenia i teksty kultury; dostrzega ich znaczenie dla rodziny, regionu lub wspólnoty i okazuje szacunek różnym perspektywom
- **Doświadczenia edukacyjne, współpraca i sprawczość:** rzetelnie współplanuje i realizuje swoją część działania, współpracuje, prezentuje efekt, korzysta z informacji zwrotnej i dokonuje rzeczowej samooceny według kryteriów

Ocenę celującą (6) otrzymuje uczeń, który:

- **Słownictwo i struktury językowe:** bardzo sprawnie, elastycznie i adekwatnie stosuje wymagany zasób środków językowych; samodzielnie łączy poznane elementy w nowych sytuacjach objętych programem; drobne błędy nie wpływają na skuteczność przekazu
- **Rozumienie wypowiedzi ustnych i pisemnych:** samodzielnie rozumie sens, intencję i istotne szczegóły krótkich materiałów właściwych dla danej klasy; selekcionuje, porządkuje lub porównuje informacje i świadomie dobiera strategie Materiał obejmuje krótkie teksty użytkowe, kulturowe i literackie oraz kilka informacji do wyszukania.
- **Mówienie i reagowanie:** swobodnie jak na poziom danej klasy inicjuje i podtrzymuje rozmowę; tworzy spójną, uporządkowaną wypowiedź, dopytuje, wyjaśnia lub krótko uzasadnia oraz trafnie dostosowuje język do sytuacji Oczekiwana jest kilkudzaniowa wypowiedź, proste porównanie oraz samodzielniejszy udział w dialogu.

- **Pisanie i przetwarzanie wypowiedzi:** samodzielnie tworzy spójny tekst zgodny z celem, formą i odbiorcą; świadomie redaguje go po informacji zwrotnej; skutecznie przetwarza informacje z prostych źródeł. Formy obejmują m.in. opis, wiadomość, zaproszenie, notatkę, prostą relację i tekst do projektu.
- **Kultura, tożsamość i teksty kultury:** trafnie wyjaśnia związki między językiem, historią rodzinną, regionem, kulturą i tożsamością; interpretuje proste teksty kultury, formułuje własne stanowisko i prezentuje je z szacunkiem
- **Doświadczenia edukacyjne, współpraca i sprawczość:** samodzielnie planuje lub współplanuje działanie, proponuje twórcze rozwiązania, odpowiedzialnie realizuje rolę, wspiera pracę grupy i wykorzystuje refleksję do wyznaczenia kolejnego celu

5. Wymagania na poszczególne oceny – klasa VI

Poziom utrwalający etap klas IV-VI. Typowy poziom złożoności: spójne wypowiedzi złożone zwykle z 6–8 zdań, adekwatnie do zadania; pytania, wyjaśnienia i krótkie uzasadnienia; selekcjonowanie oraz przekazywanie informacji z prostych źródeł.

Ocenę dopuszczającą (2) otrzymuje uczeń, który:

- **Słownictwo i struktury językowe:** rozpoznaje niewielki zakres najczęściej używanych słów, zwrotów i podstawowych struktur; odtwarza je według wzoru i przy stałym wsparciu; liczne błędy znacznie utrudniają, ale nie zawsze uniemożliwiają przekaz
- **Rozumienie wypowiedzi ustnych i pisemnych:** rozumie pojedyncze znane słowa, bardzo proste polecenia oraz jedną podstawową informację, gdy wypowiedź jest krótka, powtórzona i wsparta obrazem, gestem lub objaśnieniem Materiał może być prostym tekstem autentycznym lub adaptowanym i wymagać selekcji oraz porównania informacji.
- **Mówienie i reagowanie:** podejmuje próbę najprostszej komunikacji; odpowiada pojedynczym słowem, zwrotem albo bardzo prostym zdaniem; korzysta z ramy wypowiedzi, banku słów i pomocy nauczyciela Oczekuje się spójnej wypowiedzi, zadawania pytań, prostego wyjaśnienia i krótkiego uzasadnienia.
- **Pisanie i przetwarzanie wypowiedzi:** uzupełnia lub odtwarza bardzo prosty tekst według wzoru; przekazuje przynajmniej jedną wymaganą informację; liczne błędy znacznie utrudniają zrozumienie Formy obejmują m.in. opis, relację, plan wydarzeń, krótkie streszczenie, recenzję, tekst informacyjny i cyfrowy.
- **Kultura, tożsamość i teksty kultury:** z pomocą rozpoznaje pojedyncze omawiane symbole, zwyczaje, miejsca, postacie lub teksty związane z kulturą mniejszości niemieckiej
- **Doświadczenia edukacyjne, współpraca i sprawczość:** przy bezpośrednim ukierunkowaniu podejmuje proste działanie, wykonuje element przydzielonego zadania i korzysta z zaproponowanej formy wsparcia

Ocenę dostateczną (3) otrzymuje uczeń, który:

- **Słownictwo i struktury językowe:** zna część podstawowego słownictwa i stosuje najprostsze struktury głównie według wzoru; buduje proste komunikaty; liczne błędy częściowo utrudniają komunikację
- **Rozumienie wypowiedzi ustnych i pisemnych:** rozumie najprostsze polecenia, ogólny sens bardzo krótkiej wypowiedzi i część informacji podanych wprost; korzysta z powtórzenia, ilustracji, słownika lub pytań pomocniczych Materiał może być prostym tekstem autentycznym lub adaptowanym i wymagać selekcji oraz porównania informacji.
- **Mówienie i reagowanie:** odpowiada krótką frazą lub pojedynczymi zdaniami; uczestniczy w dialogu opartym na modelu i przekazuje część wymaganych informacji, choć potrzebuje zachęty i czasu na przygotowanie Oczekuje się spójnej wypowiedzi, zadawania pytań, prostego wyjaśnienia i krótkiego uzasadnienia.
- **Pisanie i przetwarzanie wypowiedzi:** tworzy bardzo krótki tekst według wzoru; zawiera część kluczowych informacji; podejmuje prostą próbę przekazania informacji z ilustracji, tabeli lub tekstu Formy obejmują m.in. opis, relację, plan wydarzeń, krótkie streszczenie, recenzję, tekst informacyjny i cyfrowy.
- **Kultura, tożsamość i teksty kultury:** rozpoznaje i podaje podstawowe informacje o wybranych elementach kultury, tradycji rodzinnej, regionu lub poznanego tekstu kultury
- **Doświadczenia edukacyjne, współpraca i sprawczość:** z pomocą wykonuje jasno określoną część zadania, współpracuje według podanych zasad i wskazuje jeden element wykonany poprawnie albo wymagający poprawy

Ocenę dobrą (4) otrzymuje uczeń, który:

- **Słownictwo i struktury językowe:** stosuje większość wymaganego słownictwa i najczęstsze struktury; buduje na ogół zrozumiałe zdania; błędy czasem nieznacznie utrudniają, ale nie uniemożliwiają komunikacji

- **Rozumienie wypowiedzi ustnych i pisemnych:** rozumie ogólny sens krótkich wypowiedzi i większość podstawowych informacji; zazwyczaj samodzielnie wyszukuje informacje podane wprost, czasem korzysta z powtórzenia lub słownika Materiał może być prostym tekstem autentycznym lub adaptowanym i wymagać selekcji oraz porównania informacji.
- **Mówienie i reagowanie:** uczestniczy w prostym dialogu i tworzy krótką wypowiedź na znany temat; przekazuje większość wymaganych informacji, choć może mówić z wahaniem i czasem potrzebować podpowiedzi Oczekuje się spójnej wypowiedzi, zadawania pytań, prostego wyjaśnienia i krótkiego uzasadnienia.
- **Pisanie i przetwarzanie wypowiedzi:** tworzy krótki tekst według znanego planu; zawiera większość wymaganych informacji; błędy nie przekreślają sensu; z pomocą przetwarza prostą informację Formy obejmują m.in. opis, relację, plan wydarzeń, krótkie streszczenie, recenzję, tekst informacyjny i cyfrowy.
- **Kultura, tożsamość i teksty kultury:** rozpoznaje i opisuje większość omawianych elementów kultury, tradycji i lokalnego dziedzictwa; podejmuje proste porównanie lub wyraża opinię
- **Doświadczenia edukacyjne, współpraca i sprawczość:** wykonuje uzgodnioną część zadania, współpracuje z grupą, prezentuje prosty efekt pracy i na podstawie wskazówki wprowadza poprawę

Ocenę bardzo dobrą (5) otrzymuje uczeń, który:

- **Słownictwo i struktury językowe:** poprawnie i adekwatnie stosuje niemal cały wymagany zasób słownictwa i struktur; samodzielnie dobiera poznane środki do typowej sytuacji; nieliczne błędy nie utrudniają komunikacji
- **Rozumienie wypowiedzi ustnych i pisemnych:** rozumie ogólny sens, intencję i niemal wszystkie wymagane informacje w krótkich wypowiedziach ustnych, pisanych i multimodalnych; właściwie stosuje poznane strategie Materiał może być prostym tekstem autentycznym lub adaptowanym i wymagać selekcji oraz porównania informacji.
- **Mówienie i reagowanie:** samodzielnie uczestniczy w rozmowie i tworzy logiczną, spójną wypowiedź; zadaje pytania, adekwatnie reaguje i mówi zrozumiale; nieliczne błędy nie zakłócają przekazu Oczekuje się spójnej wypowiedzi, zadawania pytań, prostego wyjaśnienia i krótkiego uzasadnienia.
- **Pisanie i przetwarzanie wypowiedzi:** tworzy uporządkowany, zrozumiały tekst odpowiedni do celu; zawiera wszystkie kluczowe informacje i poprawnie przekazuje prostą informację z tekstu, nagrania, tabeli lub ilustracji Formy obejmują m.in. opis, relację, plan wydarzeń, krótkie streszczenie, recenzję, tekst informacyjny i cyfrowy.
- **Kultura, tożsamość i teksty kultury:** poprawnie opisuje poznane tradycje, miejsca, wydarzenia i teksty kultury; dostrzega ich znaczenie dla rodziny, regionu lub wspólnoty i okazuje szacunek różnym perspektywom
- **Doświadczenia edukacyjne, współpraca i sprawczość:** rzetelnie współplanuje i realizuje swoją część działania, współpracuje, prezentuje efekt, korzysta z informacji zwrotnej i dokonuje rzeczowej samooceny według kryteriów

Ocenę celującą (6) otrzymuje uczeń, który:

- **Słownictwo i struktury językowe:** bardzo sprawnie, elastycznie i adekwatnie stosuje wymagany zasób środków językowych; samodzielnie łączy poznane elementy w nowych sytuacjach objętych programem; drobne błędy nie wpływają na skuteczność przekazu
- **Rozumienie wypowiedzi ustnych i pisemnych:** samodzielnie rozumie sens, intencję i istotne szczegóły krótkich materiałów właściwych dla danej klasy; selekcjonuje, porządkuje lub porównuje informacje i świadomie dobiera strategie Materiał może być prostym tekstem autentycznym lub adaptowanym i wymagać selekcji oraz porównania informacji.
- **Mówienie i reagowanie:** swobodnie jak na poziom danej klasy inicjuje i podtrzymuje rozmowę; tworzy spójną, uporządkowaną wypowiedź, dopytuje, wyjaśnia lub krótko uzasadnia oraz trafnie dostosowuje język do sytuacji Oczekuje się spójnej wypowiedzi, zadawania pytań, prostego wyjaśnienia i krótkiego uzasadnienia.

- **Pisanie i przetwarzanie wypowiedzi:** samodzielnie tworzy spójny tekst zgodny z celem, formą i odbiorcą; świadomie redaguje go po informacji zwrotnej; skutecznie przetwarza informacje z prostych źródeł. Formy obejmują m.in. opis, relację, plan wydarzeń, krótkie streszczenie, recenzję, tekst informacyjny i cyfrowy.
- **Kultura, tożsamość i teksty kultury:** trafnie wyjaśnia związki między językiem, historią rodzinną, regionem, kulturą i tożsamością; interpretuje proste teksty kultury, formułuje własne stanowisko i prezentuje je z szacunkiem
- **Doświadczenia edukacyjne, współpraca i sprawczość:** samodzielnie planuje lub współplanuje działanie, proponuje twórcze rozwiązania, odpowiedzialnie realizuje rolę, wspiera pracę grupy i wykorzystuje refleksję do wyznaczenia kolejnego celu

6. Zakres treści

Kryteria dla każdej klasy stosuje się do dziewiętnastu działów programu, z zachowaniem spiralności, rosnącej złożoności zadań i samodzielności ucznia:

1. Ja i moja rodzina
2. W moim domu
3. Mój dzień
4. Czas wolny i hobby
5. W szkole
6. Człowiek – istota biologiczna i społeczna
7. Moja miejscowość
8. Zwiedzam, więc jestem
9. Środowisko
10. Pory roku i pogoda
11. Święta i zwyczaje
12. W świecie bajek i opowieści
13. Z książką, pędzlem i mikrofonem
14. Różnorodność kulturowa i mniejszości narodowe
15. Zakupy i jedzenie
16. Zdrowie
17. Sport i aktywność fizyczna
18. Kim chcę być? Zawody i przyszłość
19. Klikam, piszę, rozmawiam

7. Dowody uczenia się

- rozmowy, dialogi, scenki, prezentacje i wypowiedzi indywidualne;
- rozumienie nagrań, poleceń, tekstów użytkowych, literackich i kulturowych;
- opisy, wiadomości, zaproszenia, kartki, notatki, relacje, plany wydarzeń, krótkie streszczenia i teksty cyfrowe;
- portfolio językowe, nagrania, lapbooki, plakaty, podcasty i materiały do wystaw;
- prace inspirowane wspólnie wybraną lekturą;
- produkty projektów i doświadczeń edukacyjnych wraz z refleksją ucznia;
- samoocena i ocena koleżeńska odnoszące się do jawnych kryteriów sukcesu.

8. Ustalanie oceny

- Przed zadaniem nauczyciel podaje cel oraz kryteria sukcesu w języku zrozumiałym dla ucznia.
- Informacja zwrotna wskazuje mocne strony, element wymagający poprawy, sposób poprawy i kolejny krok.
- Formy sprawdzania są różnorodne, aby uczeń mógł pokazać osiągnięcia w mowie, piśmie, rozumieniu, działaniu i pracy z kulturą.
- Ocena śródroczna i roczna wynika z całościowej analizy osiągnięć, postępu oraz aktualnego poziomu opanowania wymagań, zgodnie ze statutem szkoły; nie powinna być wyłącznie średnią arytmetyczną ocen bieżących.
- Szczegółowe zasady poprawy, terminy, ewentualne wagi i sposoby informowania określa statut szkoły oraz przyjęte w niej zasady oceniania.

9. Uwaga wdrożeniowa

Nowa podstawa programowa jest wdrażana sukcesywnie od 1 września 2026 r., począwszy od klasy IV. Kryteria dla klas V i VI stanowią kolejny poziomy autorskiego programu i powinny być stosowane zgodnie z harmonogramem wdrażania nowej podstawy. W okresie przejściowym nauczyciel uwzględnia podstawę obowiązującą daną klasę w konkretnym roku szkolnym.

10. Podstawa opracowania

Rozporządzenie Ministra Edukacji z dnia 11 marca 2026 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym (Dz.U. 2026 poz. 378).

Maria Gołąbek, „Deutsch in meiner Welt. Program nauczania języka mniejszości narodowej niemieckiej dla klas IV–VI szkoły podstawowej”, Rybnik 2026.

Instytut Badań Edukacyjnych – Państwowy Instytut Badawczy, „#OdPodstaw: Język mniejszości narodowej lub etnicznej. Materiał na temat zmian w podstawie programowej”.